

Ἐγὼ μὲν οὖν, ὡς μέγιστε βασιλεῦ, τὰ πλεῖστα παρεὶς, τοιούτον ἐν βραχεῖ σε τὸν βασιλικὸν ἀνδριάντα νῦν ἡνιέσάμην, ἥττον μὲν, οἶμαι, τῆς ἀξίας καὶ τῆς ἡν ἔχω δυνάμεως· τό τε γάρ χρῆμα τοσοῦτον δσον ὑπερβαίνειν δοτινοῦν λόγον καὶ ἡν ἀν εἰπεῖν ἔχοι τις δύναμιν, ή θ' ἡμετέρα περὶ λόγους ίσχὺς ἦτις ποτέ ἐστιν 5 ἀμείνων, οἶμαι, τῆς νῦν προθέσεως· οὐκ ἐλαττον δ' ίσως τῆς ἔυμμετρίας, ἡν νῦν δ χρόνος ἀπήγτει, βραχυλογίᾳ χαίρων καὶ τῷ μὴ πλήθει λόγων τὸ παρόν θέατρον ἀποκναίειν. Σὺ δὲ μακάριος μὲν τοῦ καλλίστου τούτου προσχήματος, μακαριώτερος δὲ ἡς τε ἔχεις ἀγαθῆς φύσεως ὡν τε ὑπὲρ τῶν ἀρχομένων φροντίζεις, οὓς 10 οὐδὲ δούλους, ἀλλ' ἐλευθέρους ἡγούμενος, τοιαύτης κηδεμονίας ἀξιοῖς, δσης ἀν καὶ παῖδας εὐγενεῖς ἀγαθὸς πατήρ καὶ φιλόστοργος. "Ον οὐκ ἄνευ ἀγαθῆς μοίρας, ὡς ἔοικεν, δ θεὸς Ἐλλήνων ἀνέδειξε βασιλέα, Ἐλλήνων, οἱ πρὶν μὲν γῆς ἀρχοντες καὶ θαλάττης καὶ τρόπαια τὰ μὲν ὅπλοις, τὰ δὲ φρονήσει στρατηγικῇ καὶ οἵς βαρ- 15 βάρων φύσει πλεονεκτοῦσιν Ἐλληνες ἐν ἡτινιοῦν μοίρᾳ τῆς οίκουμένης ιστάντες καὶ τὰ πρῶτα παρὰ πάντων ἔθνῶν κομιζόμενοι, νῦν οὐκ οἴδ' δπως παρὰ τὴν ἡμετέραν ἀξίαν βαρβάρων ἐνίων ἥττους δφθέντες καθήμεθα, πῶς ἀν εἴποι τις, ἀφηρημένοι μὲν ἀρχὴν ἡντινοῦν γῆς, θαλάττης, πόλεων, χρημάτων, πόρου παντὸς, 20 ἐστερημένοι δὲ ἔυμμάχων τε καὶ ἔυνήθων καὶ περὶ τῆς μιᾶς ταυτῆς πόλεως δεδιότες, τῆς κοινῆς τοῦ γένους ἐστίας, η μόνη λέλειπται σωτηρία τοῖς Ἐλλησι. Καὶ τὸ δὴ χεῖρον ἀπάντων, δτι καὶ πρὸς ἡμᾶς αύτοὺς ὑπὲρ τῶν μεγίστων μάλιστα στασιάζομεν, παραπλήσιόν τι ποιοῦντες, ὡςπερ ἀν εἴ τινες, τῶν πολεμίων αύ- 25

5. τις ΝΙΙΒΜ: τις Α ἢτις ποτὲ Β: ἢτις ποτε ΝΠΑ:
ἢτις ποτ' Μ 6. δ' ΝΙΙΒΑ: δὲ Μ 7. δ NBAM: δ Π
βραχυλογία NBAM: βραχυγοία Π 9 (καὶ 10). τε ΙΙΑΜ: τὲ ΝΒ
12. ἀγαθὸς ΝΙΙΒΑ: αγαθὸς Μ 21. τε ΑΜ: τὲ ΝΙΙΒ
ἔυνήθων ΝΠΒΑ: συνήθων Μ 22. ἐστίας NBAM: ἐστίας Π
23. δὴ ΠΒΑΜ: δὲ Ν ἀπάντων NBAM: ἀπάντων Π

τοῖς ἐπιόντων καὶ μάχης ἐνισταμένου καιροῦ, πρὸς ἔκείνους μὲν οὐδὲν ἀξιόλογον οὐδ' ὅπερ εἰχὸς δρᾶν μαχομένους πεποιηκότες ἀν εἶεν, ἐφ' ἑαυτοὺς δὲ τραπέντες σφίσιν αὐτοῖς δσα καὶ πολεμοῖς χρήσονται. Εἴτα πρόφασις μὲν ἡμῖν ἡ εὔσεβεια καὶ τὸ μὴ τῶν 5 πατρίων ἔξω γενομένους ἀλλάσθαι. Ταῦτι γάρ ἐστιν ἀχούειν λεγόντων καὶ τῶν πολλῶν· τὸ δὲ ἀληθὲς φιλονεικία καὶ ἔρις, φιλοτιμίαν ἐνίοις φέρουσα. Ἐγὼ δὲ ὅτι μὲν οὐδὲν ἄτοπον οὐδ' δσα ἀν εἰπεῖν ἔχοι τις τοῖς ἡμετέροις ἔκειθεν ξυμβαίνει δόγμασι καὶ μάλα ἀκριβῶς οἶδα, καὶ δισχυρισαίμην ἀν παντὸς μᾶλλον τῶν τὰ 10 τοιαῦτα φιλοσοφούντων.⁶ Οτι δὲ ἡμῖν ἐντεῦθεν γενήσεται, τηνάλλως οὕτω τηλικούτων ἐστερημένοις ξυμμάχων, ἐβουλόμην ἀν ἀγνοεῖν καὶ τούτῳ μόνῳ μηδὲν διαφέρειν ἀπράγμονος. Οὐδεὶς γάρ οὕτως εὐήθης οὐδὲ οὕτω σφόδρα δύσσε τοῖς φανεροῖς ίών, δεῖτις οὐκ ἀν ξυγχωρήσειν ἡμᾶς τὰ ἔσχατα ἐντεῦθεν παρακινδυνεύειν, τοὺς ἡμετέρους δὲ πολεμίους θαρσήσαντας τοιαῦτα τολμήσειν, ἀν δὲ θεὸς ἐς τὰς ἔκείνων τρέψειε κεφαλάς. Εἰ γάρ νῦν ἡμῖν προσόντων ἔκείνων, λέγω δὴ τῶν ἐκ τῆς Ἐσπέρας ξυμμάχων, καὶ βοηθείας τῆς μὲν διὰ γῆς, τῆς δὲ διὰ θαλάττης ἐλπιζομένης, διαθέουσι μὲν τὴν ἡμετέραν οἱ βάρβαροι, ἀρπάζουσι δὲ χωρία καὶ λιμένας 20 καὶ πόλεις, ἡμεῖς δὲ κατεπτήχαμεν φόνῳ καὶ περὶ τῆς σωτηρίας ἡμῶν αὐτῶν δεδιότες, τί ποιήσομεν, ηγίκα ἀν ἔκείνους ὡς πολε-

1. ἐπιόντων NBAM: ἐπιόντων ἐπιόντων II ἐνισταμένου ΝΠΒΑ: ἐνισταμένης M 3. ἑαυτοὺς NBAM: ἑαυτοὺς ἐκ τοῦ τὸ πρῶτον γραφέντος ἑαυτοῖς II αὐτοῖς NBAM: αὐτοῖς ἐπομένου ἐπιδιαγεγραμμένου II 4. τὸ μὴ ΝΠΒ: μὴ AM 5. ἀλλάσθαι ἔγραψε: ἀλλάσθαι E 6. φιλονεικία NBAM: φιλονεία II 7. μὲν ού-

δὲν ἄτοπον ΝΠΒΜ: μὲν ἄτοπον οὐδὲν A 10. τηνάλλως M: τηνάλως ΠΒΑ: τὴν ἄλως N 11. ἐστερημένοις NBAM: ἐστερημένοις Π 12. μόνω ΝΠΜ: μόνον ΒΑ 16. ἐς ΝΠΒ: εἰς AM 19. ἀρπάζουσι NBAM: ἀρπάζουσι Π 21. ποιήσομεν ἔγραψε: ποιήσωμεν A: ποιήσωμεν ΝΠΒΜ^o

μίους προώμεθα καὶ μηκέτι κοινωνοὺς ἔχωμεν τῶν κινδύνων, ἀλλὰ μόνοι μεταξὺ βαρβάρων ἀπολειφθῶμεν; "Ηκουον δ' ἔγωγε ἐνίων ως ἀγθεκτέον ἐστὶ τοῦ βαρβάρου, τῶν ἐκ τῆς Ἐσπέρας ἡδη πραγμάτων ἔξελεγχθέντων, μηδεμίαν ἔκειθεν ἔτι ξυμμαχίαν ἔλπίζουσι. Θαυμάζω δὴ τῶν τὰ τοιαῦτα λεγόντων πρῶτον μὲν εἰ 5 πλείους ἀνθ' ἐνὸς τοὺς πολεμίους φγνοοῦντες ἡμῖν ἐντεῦθεν παρασκευάζουσιν, εἴθ' δτι λέληθεν αὐτοὺς δση τίς ἐστιν γή περιουσία τῆς τῶν Ἐσπερίων δυνάμεως. Προσθείην δ' ἀν δτι καὶ οὐδ' ἐς νῦν φέρουσι τὸ αἰσώπειον, δπερ ἔκεινος περὶ προβάτων καὶ λύκων ἐπλάσατο.

10

'Αλλὰ, πολλὰ ἀν ἔχων πρὸς τούτοις εἰπεῖν, παραλείπω τοῦ τε μὴ φορτικὸς εἶναι δόξαι καὶ τοῦ τὰ τοιαῦτα μὴ τοῦ παρόντος εἶναι σκοποῦ. Σοὶ δ' ἀν εἴη λοιπὸν, ὡς θειότατε βασιλεῦ, καὶ τοῦ μεγαλοπρεποῦς σου φρονήματος ὑπὲρ τῆς τῶν Ἑλλήνων ἐλευθερίας ἐντεῦθεν καὶ τὸν ἀπὸ γραμμῆς λίθον κινῆσαι, τοῦτο δὴ τὸ τοῦ 15 λόγου. Ἐλπὶς γὰρ δπασιν ἀγαθὴ χωρεῖ διὰ πάντων, σοῦ τῶν Ἑλλήνων οὐκ ἄνευ θείας μοίρας νυνὶ βεβασιλευκότος, δψὲ γοῦν τοὺς ἡμετέρους φῶς ἐλεύθερον ὅψεσθαι.

1. ἔχομεν ΝΠΒΜ:	ἔχωμεν ^ο A	κινδύνων ΝΠΒΑ:	δύνων M
3. ἐστὶ ΝΠΒΑ:	ἐστι M	ἐσπέρας ΝΠΒΑ:	ἐσπέρας ἐκ τοῦ τὸ πρῶτον γραφέντος ἐσπέρων M
4. ἔξελεγχθέντων ΒΑΜ:	ἔξωε-		
λεγχθέντων ΝΠ	λεγχθέντων ΝΠ	7. τίς ΝΠΒΑ:	τίς M
		12. δόξαι ΝΠΒΑ:	δόξαι
		λοιπὸν	ω

δόξω M 13. εἴη λοιπὸν ὡς θειότατε ΝΠΒΑ: εἴη, θειότατε M

16. ἐλπὶς ΝΠΒΑ: ελπὶς M 18. ὅψεσθαι ΝΠΒΑ: δψεσθαι M

Μετὰ τὴν λέξιν ὅψεσθαι Τέλος Τέλος ἐν τῷ Π: 'Ἐν δὲ τῷ Β χειρὶ νεωτέρᾳ 1449, εἰτα δὲ Finis. finis. FINIS καὶ τάδε· Orationes quaedam elegantissimae egregii ac praeclarissimi doctoris dñi iohannis argiropuli constantinopolitani. Qui patauini gymnasii rhetor et dialecticus et philosophus et scotista per triennium rexit habenas et doctor de more insigniri meruit ad serenissimum imperatorem Constantinum paleologum et de fratribus obitu funebriae et ad ipsum consolatoriae;

ΤΟΥ ΣΟΦΩΤΑΤΟΥ ΚΑΙ ΛΟΓΙΩΤΑΤΟΥ
ΚΥΡΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΑΡΓΥΡΟΝΟΥΛΟΥ ΛΟΓΟΣ ΠΑΡΑΜΥΘΗΤΙΚΟΣ
ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΒΑΣΙΛΕΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΝ ΕΠΙ ΤΩ ΘΑΝΑΤΩ
ΤΗΣ ΕΑΥΤΟΥ ΜΗΤΡΟΣ

"Εοικε, θειότατε βασιλεῦ, ἐν οὐδὲν τῶν παρ' ἡμῖν εἶναι τῶν
ἰσταμένων οὐδ' ὁ φανεν οὐ μείζω τὴν ἀθυμίαν ἡμῖν κατέλιπεν
ἀπὶὸν ἦ περιὸν παρεῖχε τὴν ἡδονήν. Μαρτυρεῖ μου τῷ λόγῳ τὸ
τῆς κινήσεως μέτρον, ὁ χρόνος, πολλὰς μὲν πραγμάτων ἄλλοτε
5 ἄλλας φέρων μεταβολάς, πολλὰς δὲ ἀνθρώπων διαδοχάς· ὃν οἱ
μὲν βραχὺ τι παρακύψαντες ἐς αὐτὸν τοῦ βίου τὸ θέατρον ἀπεκρύ-
ψαντο, μηδενὸς μὲν αὐτοὶ ἀπολελαυκότες καλοῦ, μηδεμιᾶς δὲ
έτεροις ἢν ἂν εἰπεῖν ἔχοι τις ὠφελείας οὐδ' ὅπωςτιοῦν αἴτιοι γεγο-
νότες, ζηλωτοὶ μὲν ἵσως ἐνίοις οἵ τῶν τοῦ βίου κακῶν οὐ πάνυ
10 τοι μετειλήφασιν, ἀνευδαιμονες δὲ τῷ παντὶ, ἀτε καὶ τοῦ παρόντος
τέλους διαμαρτόντες καὶ τὴν εὔδαιμονίαν ἔχεινην οὐχ ως ἔχρην

Περιλαμβάνεται μόνον ἐν τῷ κώδικι τῆς βιβλιοθήκης Μαδρίτης
115 (4636) φ. 148^a - 155^b, γεγραμμένῳ τὸν ιε' αἰῶνα ἐν τούτῳ τῷ
μέρει ὑπὸ Ἰωάννου τοῦ Τζυκανδήλη, οὗ τὸ ὄνομα φέρεται ἐν τέλει
τοῦδε τοῦ λόγου γεγραμμένον χειρὶ τοῦ Κωνσταντίνου Λασκάρεως μετὰ
τὴν λέξιν ὁρθῆναι. "Ιδε Λακαδαιμόνιοι βιβλιογράφοι καὶ κτήτορες κω-
δίκων ἐν Νέῳ Ἐλληνομνήμονι Τόμ. Δ' σ. 175.

'Ἐν τῇ ἐπιγραφῇ σωφωτάτου· τὰ δὲ Κωνσταντίνου τῷ θανάτῳ τῆς
έαυτοῦ μητρὸς πρόσθετα ἐν τῇ φάσι διὰ χειρὸς Κωνσταντίνου τοῦ Λα-
σκάρεως τοῦ τὰς λοιπὰς πραγματείας καὶ τοὺς δὲλλους λόγους τοῦ
'Αργυροπούλου ἐν τῷ κώδικι γράψαντος.

1. θειότατε ἐκ τοῦ τὸ πρῶτον γραφέντος θειώτατε 8. τίς
ὅπωςτιοῦν 9. ζηλωτοὶ ἐκ τοῦ τὸ πρῶτον γραφέντος ζηλωτὸν
11 (καὶ κατωτέρω πανταχοῦ) οὐχ'

μάλιστα κομισάμενοι· ούδε γάρ ἔχει νοῦν, οἶμαι, τὴν ἐκ τῶν δεινῶν ὡφέλειαν διὰ τὰ δεινὰ παριδεῖν, ούδε πρὸς ἄνδρὸς νοῦν ἔχοντος ἀπολελεῖφθαι τῆς ἀρετῆς, ἡς ἰδρῶτα, κατὰ τὸν εἰπόντα, θεοὶ προπάροιθεν ἔθηκαν. Οἱ δὲ τῆς ἐν οὖσι μετεσχηκότες διαιτης καὶ τῆς ἐντεῦθεν εὔζωίας ἐπιλαβόμενοι μάλιστα μὲν σφίσιν αὐτοῖς, οὐχ ἡττον δὲ καὶ ἄλλοις οὐ σμικρῶν οὐδ' ὀλίγων ἀγαθῶν γεγόνασιν αἴτιοι· ἐῶ λέγειν δοσὶ μάτην εἰςῆλθον τοῦ βίου τὸ θέατρον, ὡςπερ ἐς Ὀλύμπια μὲν ἥκοντες ὡς ἀθλήσαιεν, μηδὲν δὲ κοτίνου ἄξιον ἐργασάμενοι καὶ τοσοῦτον μὲν ὑποστάντες τὸν πόνον, ὡςτε ἐν ἀγωνίᾳ μεσῃ γενέσθαι, ἐπανήκοντες δὲ αὖθις ὡςπερ εἰ μηδὲ τὴν ἀργήν εἰςῆλθον τὸ στάδιον. Οὐ μὴν ἀλλ' εἰ ταῦτα μὲν ούδε ποθὲν γιγνόμενα παύεται, ἡμῖν δὲ ἀντὶ τούτων ἀνία καὶ ξυμφορῶν ἐσμὸς περιγίγνεται, τοῦτο μὲν ἡμᾶς αὐτοὺς, τοῦτο δὲ τοὺς οἰχομένους || δακρύουσιν, οὐχ ὄρῳ πῶς ἀν ἐν ἡμῖν τι μακάριον γένοιτο ἢ πῶς οὐ διὰ τὸ λυπεῖσθαι μόνον καὶ κακῶς πάσχειν ἐς αὐτὸν τοῦ βίου τὸ θέατρον ἥκομεν. Εἰ δὲ ταῦτα μὲν ἐφ' ἡμῖν οὐκ ἔστιν, οὐδ' ἐφ' οἵς δπως ἀν ἄλλως ἔσοιτο βουλευσαίμεθα, γίγνεται δὲ ἀνάγκη ἣν θεσμὸς φύσεως καὶ νόμος ξυνθέσεως καὶ τάναντία τοῖς φύσει ξυγχειμένοις ἐπάγει, δεῖ δή που τὸν νοῦν τοῖς πράγμασιν ἐπιστήσαντας οὐτωσὶ χρῆσθαι τοῖς γιγνομένοις, ὡςπερ αὐτὰ κελεύει τὰ πράγματα. Οὕτω γάρ ἀν ἄξιά τε τοῦ ἡμετέρου νοῦ καὶ τῆς λογικῆς φύσεως πεποιηκότες δφθείημεν, ἔκ τε τῶν γιγνομένων αὐτῶν οὐδὲν πλέον ἢ δπερ ἐπεφύκει δόξαιμεν ἀν ἐλ-

1. Μεταξὺ τῶν λέξεων ούδε καὶ πρὸς εὑρηνταὶ διαγεγραμμένα τάδε· γάρ ἔχει νοῦν οἶμαι
3. ἡς ἐκ τοῦ τὸ πρῶτον γραφέντος οἵς
5. ἐπιλαβόμενοι ἐκ τοῦ τὸ πρῶτον γραφέντος ἐπιλαβώμενοι
10. ἐπανήκοντες ἐκ τοῦ τὸ πρῶτον γραφέντος ἐπανίκοντες
12. γινόμενα
14. τί
17. οὐδ' ἐκ τοῦ τὸ πρῶτον γραφέντος οὐδὲ
19. ἐπάγει ἐκ τοῦ τὸ πρῶτον γραφέντος ἀπάγει
20. οὐτωσὶ μετ' ἄλλο οὐτωσὶ διαγεγραμμένον
22. πρὸ τῆς λέξεως νοῦ ἄλλο γράμμα διαγεγραμμένον
23. ἡ πρόσθετον ἄλλη χειρὶ δηγωθεν

πίζειν καὶ ὅσαι ὥραι τοῦθ' ὅ τι ἀν ἐνδέχοιτο προσδοκᾶν. Ὁ μὲν οὖν παρὼν καὶρὸς, ὡς μέγιστε βασιλεῦ, δακρύειν τε ἄμα καὶ φιλοσοφεῖν ἀναγκάζει, τοσοῦτον ἔκατέρου δεδμενος ὅσον καὶ ἕκάτερον ἀντίρροπόν τε ἄμα καὶ μεγίστην αὐτὸς παρέσχε ρόπην, ξυμφορὰν
5 μὲν ἐς θρήνους, θρήνους δὲ αὖτις τὸ φιλοσοφεῖν προστησάμενος.

'Εγὼ δὲ οὐκ οἶδ' ὅπως χρήστομαὶ τῷ καιρῷ ἢ ὅπως ἐμαυτοῦ γενόμενος φιλοσοφήσω τὸ πάθος ἐξ οἰμῶγῶν αὐτῶν καὶ δακρύων φέρειν διδάσκων τὴν ξυμφορᾶν καὶ τοιούτοις πρὸς σὲ χρώμενος, βασιλεῦ, ἀλλὰν εἴ τις ἔλεγε νυνὶ πρὸς ἐμὲ, οὐ πάγυ με πειθόμενον 10 εἶχεν, οὕτως ἡττηθέντα τῷ πάθει τῆς ξυμφορᾶς. Πλὴν ἀλλὰ πειρατέον εἰπεῖν διπλωσοῦν καὶ παραμυθητέον ὡς ὁ καιρὸς αὐτὸς ἀπαιτεῖ τὴν τε σὴν ξυμπαθεστάτην ψυχὴν καὶ ὅσοι τῆς παρούσης ἥσθιοντο ξυμφορᾶς· ἔστι δὲ ἄρα οὐδεὶς, ὡς εἰπεῖν, δειπνος οὐκ ἥλγησε τὴν ψυχὴν οὐδὲ ὃς πηγάς τινας ἄλλας οὐκ ἀφῆκε δακρύων. 'Ιδια 15 γάρ αὕτη καὶ..... αὕθις ζημία πᾶσι νενόμισται.

Τὸ μὲν οὖν ἐπὶ τοῖς οἰχομένοις οἰμώζειν καὶ ἀνιᾶσθαι εὔλογον
φ.149a ἀν τῷ δόξειν εἶναι καὶ φύσει τοῖς ἀνθρώποις προσεῖναι· || φιλανθρωπίας γάρ ισως ἢ ξυμπαθείας ἢ τινος τῶν τοιούτων τεχμήριον γένοιτ' ἀν. Οἱ γοῦν πολλοὶ ξυμπαθεστέρους καλεῖν εἰώθεσαν οἱ 20 σφόδρα ἀν φύμαξαν καὶ ἐδάκρυσαν καὶ τοῖς νενομισμένοις πόρρω

2. (καὶ κατωτέρω πολλαχοῦ) τὲ	3. καὶ πρόσθετον νεωτέρᾳ χειρὶ
Δνωθεν	4. παρέσχε ἐκ τοῦ παρέσχες
οἱ	9. Τὸ εἰ πρόσθετον νεωτέρᾳ χειρὶ Δνωθεν
ἡμῶγῶν	10 πάθει ἐκ
τοῦ τὸ πρῶτον γραφέντος πάθη	15. Τὸ κενὸν ἐνεκα κηλεῖδος μέλανος
16. Τὰπὸ τῶν λέξεων Τὸ μὲν οὖν - καὶ τῆς αὐτῆς ἀποδείξεως κρείττονι (σ. 64,18) αὐτολεξεὶ καὶ ἐν τῷ Παραμυθητικῷ πρὸς Κωνσταντίνον (ἀνωτέρω σ. 11,1 - 25,15), τὰ δὲ μετὰ ταῦτα ὅμοια μετά τινων μεταβολῶν. Λι ἐν τῷ πρώτῳ τούτῳ μέρει (Ψ) μικρόταται ἀπὸ τοῦ Παραμυθητικοῦ (Ω) διαφοραὶ σημειοῦνται κατωτέρω. Εν δὲ τῇ φάσῃ τοῦ κώδικος ἐγράφησαν ἐνταῦθα χειρὶ τοῦ Κωνσταντίνου Λασκάρεως τάδε· Τὸ μὲν οὖν 'Ἐπὶ τοῖς οἰχομένοις ἀρχὴ τῆς παραμυθίας· μετὰ τὸ προοίμιον τοῦ ἄλλου λόγου ἀνάγνωθι ταῦτα, ἐπειτα ἐπάνελθε εἰς τὸν ἐπίλογον. Πρβλ. τὰς σημειώσεις ἀνωτέρω ἐν σ. 11. 18. ήτινδες	
20. σφόδρα Ψ: σφόδρ' Ω	

παντὸς ἔχρήσαντο νόμου· οὓς δ' ἂν ἴδοιεν ἀδακρυτὶ τὴν ξυμφορὰν
ἐνεγκόντας καὶ οἶνον ἐπὶ τῷ πάθει φιλοσοφήσαντας ἐπεξέλθοιεν ὃν
εὐηθείας καὶ ἀναισθήτους, οἷμαι γε, νομιοῦσιν. Ἐμοὶ δὲ παντελῶς
ἄλογον ἔδοξεν εἶναι καὶ πόρρω φύσεως ἀνθρωπίνης. Τό γε γὰρ
ἴαυτὸν κατατρύχειν τῇ χαλεπωτάτῃ πασῶν βασάνων μηδὲν δλως 5
εἰς ἔκεινης χρηστὸν ἐλπίζοντα σφόδρα ὃν δόξειεν εὔηθες εἶναι, τό τε
ἐφ' οὓς ὃν ἄλλως οὐχ οἶόν τε γενέσθαι μηδ' ἀπερ ἐφ' ήμιν ὅντα
καὶ ἄλλως ὃν ποτε γένοιτο καταβοᾶν μὲν καὶ τύχης καὶ φύσεως,
κόπτεσθαι δὲ μάτην καὶ δλοφύρεσθαι, μηδεμίαν ἐντεῦθεν προσδο-
κῶντα λύσιν δεινοῦ, μὴ δτι περ ἄτοπον, ἀλλ' οὐδὲ νοῦν δλως 10
ἔχον ἔστιν. Ή τί μᾶλλον εὔλογον, δτ' ὡχετό τις οἰμώζειν τε καὶ
δακρύειν, ἀλλ' οὐχὶ καὶ πρὶν ἔκεινο ξυμβέβηκε, μᾶλλον δ' εἰς οὖ
γέγονεν δι μηδαμῶς ἔκεινο φευξούμενος; Οὐδὲ γὰρ πλέον τι τὸν
φόβον ἔχειν ἔθει τῆς λύπης πλὴν εἰ μὴ τὰ εἰς ἀνάγκης ἀγνοεῖν
δλως δικολογήσαιμεν. Εἰ δὴ οὖν οὗτος ἔκάστῳ παρασταίη λογι- 15
σμὸς, δτι περ αὐτὸς ἦ δι προσήκων οἰχήσεται καὶ διὰ ταῦτα λυ-
πητέον ἔστι, τί γε ἄλλο πρὸς θεοῦ λοιπὸν ἐν τῷ βίῳ ἢ τὸ δα-
κρύειν δήπου καὶ μηδέποτε τῆς λύπης ἀφίστασθαι; ἢ τῷ τραγι-
κῆς σκηνῆς ήμιν δι βίος δλος διέστηκεν, τὸ μακάριον δὲ ποῦ καὶ οὖ
ἔνεκα τὴν φύσιν φιλοσοφοῦμεν ἔργάζεσθαι; Οἷμαι δὲ ήμᾶς ἐντεῦθεν 20
καὶ γένεσιν ἀναιρεῖν, εἰ μὴ λελήσμεθα καθ' ήμῶν αὐτῶν καὶ
γάμους ποιοῦντες καὶ ύμεναίους ἄδοντες καὶ παῖδας ἔκειθεν ἔσε-
σθαι φανταζόμενοι ἢ καὶ εἰς φῶς ἥκοντας ἐπὶ χρησταῖς ἐλπίσι
καὶ τρέφοντες καὶ παιδεύοντες. Γενέσεως δὲ ἀνθρώπων μὴ οὔσης,

2. φιλοσοφήσαντας κατὰ διόρθωσιν δευτέρας χειρὸς ἐκ τοῦ τὸ
πρῶτον γραφέντος φιλοσοφίσαντας 3. οἶμαι 5. κατατρύ-
χειν ἐκ τοῦ τὸ πρῶτον γραφέντος κατατρέχειν βασάνων Ψ: βα-
σάνω Ω μηδὲν ἐκ τοῦ μηδὲν 7. μὴδ' 9. μηδεμίαν ἐκ
τοῦ μηδεμίαν 13. (καὶ κατωτέρω πανταχοῦ) τί 14. ἔξανάγκης
16. διταῦτα ἐκ τοῦ τὸ πρῶτον γραφέντος διοαῦτα 17. ἔστι
ἐκ τοῦ ἔστιν λοιπὸν ἐκ τοῦ λοοπὸν 19. διέστηκεν Ψ: διέ-
στηκε Ω

φ.149^ο σχολῇ γ' ἀν ἄλλο τι τῶν ὅντων ὑπάρξοι, εἰ τἄλλα γε || πάντα
 ἔκείνης οὖνεκα· οὐ τί ἀν τις ἀναπλάσαι δυνήσαιτο πλασματωδέ-
 στερόν τε καὶ ἀτοπώτερον; Ἡδέως δ' ἀν ἐρούμην τοὺς ὅτε φέρετό
 τις θρηνοῦντάς τε καὶ δακρύοντας πότερ,^χ δτι τεθνήξεται προει-
 δότες ἦ τότε πρῶτον μαθόντες ἀξιοῦσι δακρύειν; Εἰ μὲν γάρ
 προειδότες, τί μὴ καὶ τότε θρηνοῦντες ἐτύγχανον; Τὸ γάρ ἐν
 προσδοκίᾳ δεινὸν τοιοῦτον ὡς εἰ παρῆν, ἵνα μὴ λέγω δεινότερον.
 Εἰ δ' οὐκ εἰδότες, τί μαθόντες αὖ πάλιν τοῦ πάθους ἀφίστανται;
 Ἐχρῆν γάρ μηδέποτε πάντως, εἰ διὰ τὸ μὴ μαθεῖν οὐκ ἐδάκρυον,
 10 πλὴν εἰ μὴ τὸν χρόνον αἰτιῶτο τις, δτι λήθης γε αἴτιος. Ἀλλ'
 οὐκ εὔλογον· εἰ γάρ ἀ καλῶς εἶχε ποιεῖν δυναμένω, ταῦτα τῷ
 χρόνῳ παραχωρήσοι τις, οὐχὶ σφόδρα γε εὕηθες; Καὶ μὴν, εἰ
 μὲν ἀνθρώπῳ μόνον ἐνῆν τὸ λυπεῖσθαι, φιλάνθρωπον Ἰσως ἀν ἦν
 τὸ περὶ τοὺς οἰχομένους δακρύειν. Ἐπεὶ δὲ καὶ ἄλλοις λύπῃ παρὰ
 15 τὸν ἀνθρώπον, οὔτ' οἰκεῖον ἔκείνῳ γε τὸ λυπεῖσθαι, οὔτε παρὰ
 τοῦτο πώποτε φιλάνθρωπον εἴη γ' ἀν τι πεποιηκώς· ἄλλοις γάρ ἀν
 μᾶλλον, οὐ τῷ λυπεῖσθαι δεικνύοιτ' ἀν τὸ φιλάνθρωπον. Ἀλλὰ
 μὴν οἰκειότερον ἀνθρώπῳ λύπης κατακρατεῖν καὶ τῶν ἀλόγων
 ἄλλων παθῶν ἥ τούτων ἡσσω γενόμενον ἔξω λόγου παντὸς, ἵσον
 20 δ' εἰπεῖν ἔαυτοῦ καὶ τῆς οἰκείας φύσεως φέρεσθαι. Ἔσται γάρ
 οἶον εἰ τὸν ἀμείνω δοριάλωτον ὁ χείρων ἄγοι λαβὼν ἥ ὁ δοῦλος
 δεσπότην. Χωρὶς δὲ τούτων, εἰ τῶν ἀλόγων ἥ λύπῃ κάκείνοις πά-

1. ἄλλο τἄλλα ἔγραψα: τ'ἄλλα 3. ὅτε Ψ: ὅτ' Ω

εἰ

4. θρηνοῦντας τὲ πότερ' δτι Ω: πότερόν τι Ψ 7. ωςΛπαρῆν

9. μὴδέποτε 10. ἀντὶ τοῦ αἰτιῶτο εἶχεν ἀρχίσει γράφων
 αἴτιā γε προσέθηκα ἐκ τοῦ Ω: λείπει Ψ 13. φίλανον διαγραφέντος
 εἴτα τοῦ πρῶτου τόνου 16. Τὸ πώποτε φέρει καὶ δευτέρων δξεῖαν
 μετὰ τὸ ω διαγεγραμμένην πεποιηκώς 17. δεικνύειτ'

18. ἀλόγων ἐκ τοῦ τὸ πρῶτον γραφέντος ἀλόγων 19. Τοῦ
 τούτων προηγεῖται τῶν διαγεγραμμένον 21. δορυάλωτον.
 χειρον ὁ δοῦλος Ψ: εἰ δοῦλος Ω

λαι τοῖς σοφωτέροις ξυγκατηρίθμητο, οὐκ ἔστι δ' δπως ποτὲ τὰ τοιαῦτα γένοιτ' ἀν τὴν τοιαῦτά γε λογικὰ, οὐκ ἀν οἰκεῖον ἀνθρώπῳ λεχθεὶη γ' ἀν τὸ λυπεῖσθαι οὐδὲ λόγῳ ποτὲ χρωμένοις τὴν τοιούτοις προσεῖναις, ἔως ἀν ἔκαστον κατὰ χώραν ιδίαν ἐστήξοι τῶν ὄντων καὶ τῆς οἰκείας φύσεως οὐκ ἔκστατη.

5

Θαυμάζω δὲ, εἰ τῶν δσα μὲν παρ' αὐτὰ πρόσεστιν ἀνθρώποις ἔξ ἀνάγκης, ἵν' ὥσιν, καὶ δπως σφίσιν αὐτοῖς τὴν περὶ λόγου ἐνέργεια γένοιτ' ἀν, δθεγ τε τὸ εὖ εἶναι καὶ τὸ μακάριον δήπου περίεστι, μηδὲν οἰκεῖον ἀνθρώπῳ, μηδὲ λόγου μηδενὶ μετεῖναι, καὶ ἔξ ἀνάγκης προσῃ καὶ ὑπουργῇ πως τῷ λόγῳ, νομίζομεν. 10 Ταυτὶ δὲ αὐτίκα μάλα λόγῳ τιμήσομέν τε καὶ περιάψομεν ἀν φ.150^α θρώπῳ μηδὲν ἔκείνῳ προσήκοντα, καὶ ταῦτα || πόρρω τὸ εὖ εἶναι καὶ τὴν εὔδαιμονίαν διώκοντα. Οὕκουν νομιστέον ἀνθρώπῳ ταῦτα οἰκεῖα, οὐδὲν τὴν οἰκείαν αὐτοῖς μετουσίαν εἶναι τοῦ λογικοῦ, εἰ μὴ δσα γε πειθαρχεῖ τῷ λόγῳ, καὶ μᾶλλον εἰ μὴ πραχθεὶη τὴν ἀμως- 15 γέπως ἀνθρώπῳ γένοιτο· εἴεν.

Εἰ δὲ ἔξ ἀνάγκης ἀνθρωπος θνήσκει καὶ θανὼν δ τι μεγίστων κακῶν ἀπαλλάττεται τὴν καὶ τὸ μακάριον τέλος ἔκείνο, τὴν εὔδαιμονίαν, κομίζεται, τί μᾶλλον λυπητέον, ἀλλ' οὐκ οἰστέον τὴν δακρυτέον, ἀλλ' οὐ πανηγυριστέον, εἴ γε μὴ μέλλοιμεν ἔκείνῳ 20 δόξειν φθονεῖν τῶν ἀπαντησαμένων χρηστῶν καὶ δσα οἱ τῶν ἀγαθῶν προσεγένετο;

Ο γάρ ἀνθρωπος ἔστι μὲν οὐ τῶν ἀπλῶν καὶ αὐτὸς, οὐδὲν δσα τῶν ἐνιαίων ἀπλῶς ὄντα τὴν σφῶν αὐτῶν οὐχ ὑπομένει διάζευξιν,

1. σοφοτέροις ξυγκατηρήθμητο ἐκ τοῦ τὸ πρῶτον γραφέντος ξυγκατηρίθμητο δπώσπρτε
2. τοιαῦτα γε
3. τὴν Ω: τὴν Ψ
4. καταχῶραν ίδυίαν ἐστήξοι Ω: ἐστήξει Ψ
7. ὥσιν Ψ:
- ῶσι Ω
8. γένοιτ' Ψ: γίνοιτ' Ω
9. περίεστι Ω: ἀφανὲς Ψ
- μηδὲ οἰκεῖον Ω: οἰκείω Ψ
- 15-16. ἀμως γέ πως
17. δὲ Ψ: δ' Ω
- ἐξανάγκης
18. τὸ Ω: λείπει Ψ
- 18-19. ἐκεῖνο τὴν εὔδαιμονίαν κομίζεται Ψ: ἐκεῖνο κομίζεται τὴν εὔδαιμονίαν Ω
22. προσεγένετο Ψ καὶ κώδικες ΝΠΒ τοῦ Ω: προεγίνετο Α τοῦ Ω
23. ἔστι

ἀλλ' ὅσα τῶν τῆς ψυχῆς δυάδος δρῶν ἔσω γινόμενα τοῦτο μὲν
οἵς τὴν ἀρχὴν ἔχουσιν εἴωθε πάσχειν, τοῦτο δ' οἵς
τὰ ἀντικείμενα γέγονε τὴν ἀπ' ἀλλήλων ὑφίσταται φύσει τῶν
ἐναντίων διάστασιν. Βίᾳ τε γὰρ ἐς τένεσιν ὅτιοῦν ἀπαν ἐλαυνό-
μενον τῶν ἐναντίων χωρεῖ, αὐτά τε ταῦτα ἀλλήλοις ἔχοντα οὐκ
ἔστιν δτε σφίσιν αὐτοῖς μαχόμενα παύεται, οὐδ' ἀλλήλων ἡσσω
γινόμενα ταῖς μάχαις οὐ περιγίγνεται. Ξυνὸς ἐνυάλιος ἔκεινος τῷ
ὄντι καὶ τὸν κτανέοντα κατακτάς. Διὸ φθαρὲν πᾶν δ τι ἀν εἴποι τις
τῶν ξυγκειμένων ἐκποδῶν γενόμενον οἶχεται, καὶ γίγνεται τῶν
10 μαχομένων ἐχεχειρία τις, μᾶλλον δὲ λάφυρόν τι καὶ ἀριστεῖον ἢ
τοῦ ξυγθέτου φθορά. Οἵς γὰρ αὐτὸ μὲν οὐκ ἔστιν, εἰ μὴ ξυνεῖν
ἀλλήλοις ὁποῖοιςτισινοῦν δεσμοῖς, οὓς οἶδεν ἡ φύσις, τὰ ἀντικεί-
μενα· πῶς γὰρ αὐτό τι ἀν εἴη, τῶν μορίων διεστηκότων, οἵς δλφ
τε αὐτῷ εἶναι καὶ ἀπλῶς εἶναι περίεστιν· αὐτὰ δὲ σφίσι μαχόμενα
15 τὴν σύνἀλλήλοις οὐ φέρει δίαιταν, ἀλλ' ἔργον ἐκάστῳ τοῦ πολευόου
πεσόντες ἔστήξειν αὐτίκα μάλα χωρίς, ὁ πρὸς ἄλληλα δήπου τῶν
ἐναντίων πόλεμος ἀπώλεια ἀν εἴη τοῦ ξυγκειμένου, τό τε μηκέτ'
εἶναι τὸ ξύνθετον, οἷον ἀνακωχαὶ τινες εἰκότως καὶ λάφυρα τῶν
ἐναντίων νομίζοιτ' ἀν. Οὐ μὴν ἀλλ' εἰ δυοῖν ὄντοιν, εἶδους μὲν, ἵν'
φ.150^ο
20 εἴη τὸ ξύνθετον, ὅλης δ' αὖ πάλιν, ἵνα τὸ εἶδος ὑπάρχῃ, καθάπερ||
ἀνάγκη χαλκὸν εἶναι καὶ ξύλον, ἵν' εἴη κλίνη καὶ ἀνδριάς, οὐκ
ἔστιν δπως ἀν ὑφ' ἐν εἶδος θάτερον σταή τὸ ὑποκείμενον, οὐδ'
ἡρεμήσει μένον πρὸς ὃ κεκίνηται, ἀλλὰ πρὸς ἀπαντα περιφύδης
παρὰ μέρος ἐς ἔκαστον φέρεται τῷ μὴ πάνθ' ἀμα τῶν ὄντων ἔχειν

- 1. γινόμενα Ψ: γενόμενα Ω
- 2. ἀπαλλήλων ὑφίστα-
ται Ψ: ὑφίστασθαι Ο
- 3. ἀπαλλήλων ὑφίστα-
ται Ψ: ὑφίστασθαι Ο
- 4. αὐτᾶ 5. αὐτᾶ 6. ἥσσονα Ω: ἥσσα Ψ
- 7-8. τῶόντι 8. πᾶν Ψ: ἀπαν Ω (καὶ 10) τὶς 9. ἐκποδῶν
- 10. λαφυρόν ή Ω: ή Ψ 11. φθορᾶ 12. ὁποῖοιςτισινοῦν
- 14. αὐτῷ περίεστιν 15. συναλλήλοις 16. ἔστήξειν Ω:
- κα
- ἔστήξειν Ψ αὐτίκα 17. ἀπόλει 19. ἐναντίων Ψ: πολε-
μίων Ω εἶδους 20. καθάπερ καθάπερ 21. ἀνδριάς ἐκ
τοῦ ἀνδριάς 23. ἡρεμήσει 24. τῷ Ω: τὸ Ψ

λαβεῖν, πῶς δὲ εἴη τι φθοράν τε καὶ τὸ μηκέτ' εἶναι τῶν ξυγκειμένων ἐκπεφευγός; ἢ πῶς οὐχ δλίγον ἐντεῦθεν γενόμενον χρόνον καὶ οἶον μόνον φανὲν ἔπειτ' ἔξαίφνης οἰχήσεται; Πάντα μὲν γὰρ ἡ ἐν ἐκάστῳ ὅλῃ τὰ ὄντα τῷ πεφυκέναι δέχεσθαι πάντα, οὐδὲν δὲ δρμώς αὖ πάλιν τῶν ὄντων οὐ τῷ μηδὲν εἶναι μόνον ἐκείνων δσα 5 γε τῶν ὄντων ἐστίν, ἀλλὰ καὶ τῷ μὴ πάνθ' ἂμα δύνασθαι κατ' ἐντελέχειαν εἶναι. Οὐδὲ γὰρ ἡ αὐτὴ καὶ μία τῷ ἀριθμῷ, οὐδ' ἐν αὐτῷ τῷ νῦν τοῦ χρόνου τῷ ἀμερεῖ, ἵππος ἂμα καὶ ἀνθρωπος εἴη γ' ἀν., πολλοῦ γε καὶ ὁσι, δπου γε μεταξὺ τούτοιν οὐχ δλίγα τὰ ὄντα, δι' ὃν ἥξειν ἀνάγκη τὴν ὅλην, γενέσει τε ἂμα καὶ φθορᾶ 10 μεταβάλλουσαν, εἰ ἔξ ἀνθρώπου ἵππος ἡ τὸ ἀνάπαλιν γένοιτο.

Χωρὶς δὲ ἐκείνων, ποῦ θήσει τις τὰς ἐναντίας τῶν ὄντων ποιότητας; "Αλλατὶ γὰρ ἄλλοις ἔξ ἀνάγκης περὶ τὴν σφῶν αὐτῶν γένεσιν· ξυγεῖναι δ' οὖν τὰς τοιαύτας ἄλλήλαις οὐ τῇ πείρᾳ μόνον, ἀλλὰ καὶ τῷ λόγῳ πάντως ἀμήχανον. Πῶς οὖν ἂμα πῦρ τε καὶ 15 σδωρ ἡ δλως ἵππος καὶ ἀνθρωπος; Διὸ δὴ καὶ ὅραν ἔξεστι πρὸς δτιούν φερομένην τὴν ὅλην, καὶ δ μὲν εἶχε τῶν ὄντων αὐτίκα μάλα προϊεμένην, οὐ δ' ἀν οὐ πολλῷ χρόνῳ πάλιν αὕθις ἐκστατή καὶ πόρρω γένοιτο, τοῦτ' ἔπειτα σφόδρ' ἔπειγομένην λαβεῖν καὶ ὥσπερ ἀν εἰ χωρὶς ἐκείνου μηδέποτε γένοιτο. Οὕκουν οὔτ' ἀνθρω- 20 πος ἀνευ ἀνάγκης οὔτ' ἄλλο τῶν ὄντων οὐδὲν φθειρόμενον οἰχεται. Πόθεν, εἴ γε φύσει πᾶν δτιούν ξυγκείμενον διαλύεται, οὐδ' ἡμᾶς ἐφ' οῖς οὐχ ἔστιν δπως ἄλλως ἀν γένοιτο χρεὼν ἀχθεσθαί τε καὶ δλοφύρεσθαι καὶ πηγὰς ἄλλας μυθώδεις ἀφιέναι || δακρύων· ὥσπερ φ.151^a ἐνίους εἶδον πολλάκις ἐγὼ καταχρωμένους τοῖς πάθεσι καὶ δλους 25

- 1. μὴκέτ'
- 3. ἔπειτ' ἐκ τοῦ τὸ πρῶτον γραφέντος ἔπειτα
- ἔξέφνης
- 5. μὴδὲν
- 8. ἵππος
- 10. φθορὰν
- 12. τὶς
- 13. ἔξανάγκης
- 14. τοιαῦτας
- πεῖρα
- 15. πάντος
- 17. δ
- 20. μὴδέποτε
- 22. οὔθ' ἐκ τοῦ τὸ πρῶτον γραφέν-
- τος ἀθ'
- 23. ἀχθεσθαί τε Ψ: ἀχθεσθαί τε καὶ χαλεπαίνειν,
- μᾶλλον δὲ κόπτεσθαί τε Ω

γενομένους ἔκεινων ἔξω λόγου παντὸς καὶ τῆς σφῦν αὐτῶν ἀξίας καὶ φύσεως φέρεσθαι.

Καὶ μὴν, εἰ μὲν ἄνθρωπος ὡς γε τἄλλα τῶν ὄντων οὐκέτ' ἦν αὐτίκα φθειρόμενος ἢ μηδεμίᾳ μηχανὴ δή που οὐδ' αὖ ἐλπίς
5 δπως ἀν πάλιν ἔσοιτο κατελείπετο, οὐδ' οὔτως ἀν τὴν ἡμῖν λυπητέα, οὐδὲ δακρυτέα πόρρω τοῦ λόγου, ἀλλ' δσα μὴ γελᾶν ἔχοντες μηδ' ἥδονῇ χρώμενοι ποιεῖν δσα ἀν ἐθέλουσι χαίροντες, ἡγαπῶμεν ἀν φύσει καὶ δσα περ αὐκ ἄλλως ἀν ποτε γένοιτο, φιλοσοφίᾳ τε ἔχρωμεθα ἀν, μή ποτε φαύλως ὑπαχθῆναι καὶ ἀρχαϊκῶς φύσει δόξωμεν δεδιότες μηδὲ φανῶμεν τῆς ἡμετέρας ἀξίας ἀμηγέπη χείρους γενόμενοι. Ἐπειδὴ δὲ θανὼν ἔτι ζῇ καὶ μόνον αὐτῷ διάλυσις γέγονε, μένει δὲ ἔτι ψυχὴ καὶ μοίρας τετύχηκε χρείττονος, λόγος τε οὐδεὶς οὔτω πιθανὸς, οὐδ' ὃν ἔχαλκευσεν δ Περίπατος, ὥστε ῥαδίως αὐτῷ πεισθέντας νομίσαι τοὺς ἡμετέρους μὴ οὐχὶ πάλιν αὖ 15 θεοῦ δυνάμει καὶ χάριτι καὶ θανόντα ποτὲ τὸν ἄνθρωπον ἀναστήσεσθαι, θρηνήσομέν τε πόρρω τοῦ μέτρου καὶ ξυναυλίας ἄλλοτε ἄλλας δλοφυρόμενοι καὶ δακρύοντες ξυστησόμεθα;

Καὶ πῶς εὖ φρονεῖν δόξομεν ἢ πῶς ἡμῶν αὐτῶν καὶ τῆς ἡμετέρας δόξης καὶ πίστεως ἀξιά ποτε, φαίην δὲ ἀν καὶ ξυνωδὰ, 20 ποιησόμεθα, ἢ πῶς ἀν οὐκ ἀτοποι νομισθείημεν, εἰ δι' δν δτι τέθηκε πενθεῖν ἀξιοῦμεν, τοῦτον δτι ζῇ θρηνήσομέν τε καὶ ἀνοιμώξομεν; Καὶ μὲν δὴ καὶ εἰ τις ἐθελήσοι σκοπεῖν δσα πρόσεστι τοῖς ἔτι περιοῦσιν ἀνιαρὰ, εἰκότως ἀν οἶμαι μακάριον ἐρεῖν καὶ

3. τἄλλα οὐκέτ' Ω: οὐκ ἔτ' Ψ 4. μηχανὴ Ω: μηχανῆ Ψ

5. ἡν πρόσθετον ἐν τῇ φᾷ διὰ παραπεμπτικοῦ σημείου Λ Ψ: λείπει Ω

6. μη 7. μὴδ' 9. ὑπαχθῆναι (διαγεγραμμένον) ἀν

φύσει Ω: λείπει Ψ 10. δεδιώτες μὴδὲ ἀμηγέπη

11. ἐπειδὴ Ω: ἐπεὶ Ψ 14. πεισθέντας ἐκ τοῦ πισθέντας

5

αὖ Ψ: αῦθις Ω 15-16. ἀναστήσεσθαι Ω: ἀνασθήσεσθαι Ψ

17. δακρύοντας 19. ξυνοδὰ 20. ἀν Ω: οὐκ ἀν Ψ

23. ἀνιαρὰ Ω: ἀνιαρᾶ ἐκ τοῦ τὸ πρῶτον γραφέντος ἀνιαρῶς Ψ

εύδαιμονα τὸν οὗτον πολλῶν τε καὶ μεγάλων ἀπαλλαγέντα δεινῶν. Τί γὰρ ἐν βίῳ πρὸς θεοῦ τῶν ἡδέων ἢ τί τῶν ὄντων πέφυκε παραμένειν; Ἐγὼ μὲν οἶμαι τὸν βίον οὐ πολλῷ τραγικῆς διεστηχέναι σκηνῆς, οὐδ' ὅσα μίαν || ἡμέραν ἥνθησέ τε ὅμα καὶ κατερρύη. φ 151^ε Εἰ δέ τῷ μὴ γνώριμᾳ λέγομεν, τὴν ἀρχὴν μὲν ἀτοπον, εἰ πλητ- 5 τόμενος δλως τις οὐκ αἰσθάνεται, ἔπειτα θαυμαστὸν ὄγαν, εἰ μὴ πείρᾳ τὸν βίον ἐγνώκει τις λυπηρόν· ἦτοι γὰρ ἀναισθησίαις φευξεῖται ἢ μέτρον ὑπάρξεως οὐκ εἶχε τὸν χρόνον.

'Αγνοήσει τοίνυν οὐδεὶς, οἶμαι, τῶν νοῦν ἔχόντων οἵος ὁ παρὼν βίος καὶ οἷα τὰς ἐν αὐτῷ πάντα, ὡς ἀστατα δῆλα δὴ καὶ οὐ βέ- 10 δαια. 'Αλλ' αὐτίκα πάνθ' ὄντινον, εἰ μὲν τῶν σοφωτέρων εἶη καὶ δσοι τῶν ὀρωμένων ἔτερα μείζω καὶ τελεώτερα προςδοκῶσι, καταγελᾶν δ τι μάλιστα βίου καὶ δσα περ ἐν αὐτῷ δυσχερῆ τε ὅμα καὶ ἡδέα δοκεῖ· μυρία δὲ ὅρα δεινῶν ξυμβαίνει κατὰ τὸν βίον καὶ σχεδὸν ἀνάγκη τούτων αἰεὶ τι παρεῖναι, χρόνος τε οὐκ ἔστιν 15 οὐδεὶς, ἐνῷ μηδὲν ἀνθρώπῳ δύσκολον ἀπαντᾶ· εἰ δ' αὖ τῶν πολλῶν καὶ δσοι μάλιστα συζῶσιν αἰσθήσει, τῷ δέει κατεπτηχέναι τὸν βίον καὶ ὥσπερ τινὰ δεσπότην ἄλλον καὶ τύραννον ίταιμώτατον δεδιέναι καὶ τὰς ἐκ τούτου τύχας τε καὶ συστροφάς. Βέβηκε γὰρ ὁ βίος ἐπ' οὐδενὸς ἀσφαλοῦς, ἄνω δὲ καὶ κάτω φερόμενος καὶ νῦν 20 μὲν ἐς εὔτυχίαν ἄγειν δοκῶν, νῦν δ' ἄλλους αὖ ποιούμενος ἀνευδαιμονας, ἔστι δὲ οὖς τοὺς αὐτοὺς ἀνάγων τε καὶ κατάγων, κύκλος τις εἶναι δοκεῖ τῷ λόγῳ στρεφόμενος· καὶ πέπλασται δὲ τοιςῦτος τοῖς γράφουσιν. Αὐτὸς δὲ πολλάκις καὶ πρὸς παῖδα παίζοντα τὸν

2. γὰρ Ω: λείπει Ψ	4. ἕνθησέ εἶχε τὸ πρῶτον δξεῖται ἐπὶ τοῦ ή διαγραφεῖσαν
7. πεῖρα τίς	5. δὲ τῷ τηναρχὴν
11. πᾶνθ' ὄντινοῦν Ω: δτινοῦν Ψ	6. τίς σοφοτέρων
13. ἐν Ω: λείπει Ψ	16. μηδὲν 17. συζῶσιν ἐκ τοῦ τὸ πρῶτον γραφέντος συζῆν
23. τίς	18. ὥσπέρ τινα 19. συστροφὰς Ψ:
	στροφὰς Ω
	24. παίζοντα ἐκ τοῦ τὸ πρῶτον γραφέντος παίζοντα

βίου ἀντεξετάζω. Ὡς γὰρ ἔκεινος οὐδενὶ λόγῳ φερόμενος οὐδὲ πρὸς οὐδὲν τέλος οὐδὲ σκοπὸν ἀφορῶν οἰκοδομεῖ τε καὶ αὖ πάλιν δπερ ψικοδόμησε καθαιρεῖ, οὔτως δὲ καὶ ὁ παντὸς οὔτινος οὐν παιδὸς εὔηθέστερος βίος τῶν περὶ ἡμᾶς ἀπάντων οἰκοδόμος τε ὁ 5 αὐτὸς καὶ καταλύτης ἐστὶν, ἔκατερων αὐτὸς ὃν δεσπότης καὶ φ.152° πρύτανις τῶν ἐκ || τῆς τύχης ἥδεων καὶ μή. Τί οὖν ἀν πάθοι δεινὸν δ τῆς παιδιᾶς τοῦ βίου καὶ τῶν ἐκ τύχης ἀθυρμάτων ἀπαλλαγεὶς ἢ πῶς ὁ θάνατος, τοσοῦτων κακῶν ἀπαλλάττων ἀνθρώπους, οὐκ ἀν εἰκότως εὔεργέτης τις αὐτῶν νομισθείη; Οὐδὲ γὰρ δίκαιον 10 δλως, οὐδ' ἔχρην αἱεὶ τῷ βίῳ τὸν ἀνθρωπὸν παίζεσθαι, οὐδ' ἐν οὕτῳ δεινῷ πελάγει καὶ κλυδωνίῳ χειμάζεσθαι. Ἡ γὰρ ἀν ἐν οὐδὲν ἦν ἀνθρώπου τῶν ὄντων ἀνευδαιμονέστερὸν τε καὶ δυστυχέστερον.

"Ἄνευ δὲ τῶν εἰρημένων, εἴ τις ἀκριβῶς ἔξετάζειν ἐθελήσοι 15 τὸν βίον, δίκαιος λογιστὴς τῶν παρ' αὐτοῦ δοκούντων ἥδεων τε ἄμα καὶ ἀλγεινῶν ἡμῖν καταστάς, εὑρήσει τῶν ἥδεων μὲν οὐ πολλὰ οὐδ' ἄμικτα καὶ αὐτὰ κάκεινο μόνον ἔχοντα πάντως δθεν αὐτοῖς γε καὶ τούνομα, ἀλλ' ἣτοι μεμιγμένα τοῖς ἀλγεινοῖς ἢ πραγμάτων ἀρχὴν καὶ κακῶν ἐτέρων ὑπόθεσιν. Ὁ γὰρ ἔκεχειρία 20 τοῖς μαχομένοις, παρασκευὴ δῆλα δὴ πολέμου καὶ πραγμάτων ἀλλων μειζόνων ἀρχὴ, τοῦτο πᾶν δτιοῦν οἷμαι τῶν ἐν τῷ βίῳ χρηστῶν, εἰ δὴ χρηστὸν γε λεκτέον παρ' εὖ φρονοῦσιν δ κακοῦ τινος αἰτιον. Ἀπόχρη γὰρ ἐνίους μόνους τούς γε πολλοὺς παρασύρεσθαι γοητείᾳ τινὶ τῶν περὶ τὸν βίον σεσυλημένους, οἷμαι, 25 τὰς φρένας καὶ τὸ λογίζεσθαι· ἀνδρῶν δὲ νοῦν ἔχόντων ἔκεινο μόνον ἡγεῖσθαι χρηστὸν, δπερ ἐθέλει τοιοῦτον οὐκ αἰσθήσει μᾶλλον ἢ λόγῳ κεκρίσθαι καὶ ὅ γε τέλος ἢ 'κείνου ἔνεκα.

3. οὔτινος οὐν	7. παιδιᾶς Ω: παιδείας Ψ	δθηρμά-
των ἀπαλαγεὶς	16. ἥδεων	17. καὶ αὐτὰ προσέθηκα ἐκ
τοῦ Ω: λείπουσι Ψ	18. ἣτοι Ω: εἴ τι Ψ	20. παρασκευὴ δη-
λαδῆ	26. ἐθέλει Ψ; ἐθέλοι Ω	27. κεκρήσθαι